

Verslag concept

Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur

Datum	:	17 januari 2022
Commissievoorzitter (plv.)	:	mw. S. Doevendans
Commissiegriffier	:	mw. M. de Zwart
Telefoonnummer/e-mail	:	zwartm@noord-holland.nl

Aanwezig:		
	Commissievoorzitter	mw. S. Doevendans
	Commissiegriffier	mw. M. de Zwart
5	Leden van de commissie	FvD mw. J. Vastenhouw
		GL dhr. G. Zaal, dhr. J. Dulfer, mw. T. Van Wijnen
		VVD dhr. G. Hartog, mw. M. van Meerten
		D66 mw. L. Gonggrijp, mw. A. Kapitein
10		PvdA dhr. J. Carton, dhr. T. Wagelaar
		PVV mw. I. Bezaan
		SP mw. R. Alberts, mw. A. de Groot, dhr. W. Hoogervorst
		CDA mw. C. Kuiper
15		JA21 dhr. I. Mantel, dhr. G. Kohler
		PvdD dhr. F. Zoon, Statenlid Kostic
		50plus --
		CU dhr. M. Klein
		DENK dhr. E. Mangal
20		Liberaal N-H mw. G. van Geffen
		Franctie Baljeu: --
	College van GS	dhr. Van Dijk, mw. Pels, mw. Zaal
	Afwezig	dhr. D. Heijnen (CDA)
25	Notulist	Moneyppenny/H. Mutsaerts

Agenda

30	1. <u>Opening en mededelingen</u>
	2. <u>Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en moties- en toezeggingenlijsten</u>
	2.a. Vooruitblik op de komende vergadering(en) a.d.h.v. strategische agenda
	3. <u>Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa</u>

Pagina 2

- 35 4. Inspreekhalftuur over onderwerpen die niet op de agenda staan maar wel tot de portefeuille van de commissie behoren
5. A–Agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
- 40 5.a. Statenvoordracht Datacenterstrategie Noord–Holland
6. Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
7. A–agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS– en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)
- 45 7.a. Statenvoordracht Wensen en bedelingen bij subsidievaststelling fractiebijdragen n.a.v. Rapport van bevindingen 2020–2021
8. B–agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS– en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)
- 50 8.a. Slavernijverleden: Advies GS/initiatiefvoorstel Statenfractie DENK 'Onderzoek slavernijverleden'
9. Rondvraag portefeuille Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
10. A–agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
- 55 10.a. Voordracht Kadernota Risicomanagement en weerstandsvermogen 2022–2025
10.b. Voordracht wijziging van de Verordening nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord–Holland 1999; aanpassing Tarieventabel
- 60 11. Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
12. Sluiting
13. C–agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
- 65 13.a Mobiliteit/Economie/Wonen: Bekostigen doortrekken Noord/Zuid–lijn naar Schiphol en Hoofddorp (C–agenda M&B –trekker– en EFB 17–01–2022 en C– agenda RWK 10–01–2022)
13.b Arbeidsmarkt en Onderwijs: Brief GS aan PS inz. definitieve vaststelling Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt & Onderwijs 2020–2023 (C–agenda EFB 17– 1– 2022).
- 70 13.c Economie/Energie: Brief GS aan PS inz. Wijzigen Uitvoeringsregeling HIRB Duurzaamheid (C–agenda RWK 10–1–2022 en EFB 17–1–2022)
13.d Economie: Brief GS aan PS inz. Vaststelling HIRB+ regelingen 2022 (C–agenda EFB 17–1–2022)
- 75 13.e Economie/Pallas: Beantwoording technische vragen die tijdens de technische briefing Pallas op 29 november 2021 zijn gesteld (c–agenda EFB 17–1–2022)
13.f Economie/RO: Brief van Red de Wieringermeer inz. moratorium datacenters (brief kan betrokken worden bij de behandeling van de voordracht datacenterstrategie die naar alle waarschijnlijkheid in EFB van 17–1–2022 wordt behandeld)
- 80 13.g Economie: Brief GS aan PS inz. Programma De Kop Werkt! (c–agenda EFB 17–1– 2022)
13.h Economie: Commissie EFB 29 nov. 2021 schriftelijke beantwoording vraag hr. Mangal inz. banen Pallas (C–agenda EFB 17–1–2022)

Pagina 3

- 13.i Interbestuurlijk Toezicht: Brief GS aan PS inz. Beleid Interbestuurlijk Toezicht 2022–2025 (C–agenda EFB 17–1–2022 en C–agenda RWK en NLG 10–1–2022)
- 85 14. C–agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
- 14.a Motie 42: Brief GS aan PS inz. Intentieverklaringen Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed (c–agenda RWK 10–1–2022 en EFB 17–1–2022)
- 14.b EHDF motie 42: Brief GS aan PS inz. Vervolg van het Economisch Herstel– en Duurzaamheidsfonds (C–agenda EFB 17–1–2022)
- 90 14.c Interne Organisatie/verduurzaming: Brief GS aan PS inz. Verduurzaming Eigen Organisatie (C–agenda RWK 10–1–2022 en EFB 17–1–2022)
- 14.d Monumenten: Brief GS aan PS inz. Wijziging Uitvoeringsregeling subsidie onderzoeken duurzaam benutten monumenten Noord–Holland 2021 (C–agenda EFB
- 95 17–1–2022)
- 14.e Mobiliteit/Landschapsplan S.v.A.: Voordracht Verbinding A8–A9, Landschapsplan en voorstel voorkeursalternatief (A–agenda M&B 17–01–2022 en C–agenda EFB 17–01–2022)
- 14.F Personeel: Brief GS aan PS inz. Gewijzigd beleggingsbeleid ABP (c–agenda EFB
- 100 17–1–2022)
15. C–agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)
16. C–agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS– en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)
- 105 16.a Concerncontrol: Brief GS aan PS inz. Managementletter 2021 (Rekeningencie 16–11–2021 en C–agenda EFB 17–1–2022)
- 16.b Fraude: brief GS aan PS inz. Fraudebeleid (c–agenda EFB 17–1–2022)
- 16.c Bestuur: Brief van de CdK aan PS inz. spoedverzoek kabinet extra opvangplekken asielzoekers (C–agenda EFB 17–1–2021)
- 110 16.d Bestuur: Brief CdK aan PS inz. Beleidskader verboden handelingen (C–agenda EFB 17–1–2022)
- 16.e MRA: Agenda 1e Algemene Vergadering op 22 december 2021 (c–agenda EFB 17–1–2022; de agenda wordt u aangeboden door de leden van de AV (hr. Olthof en de CdK) conform de oproep in de motie (52–2021) over de samenwerking tussen GS en PS; de agenda en de stukken zijn ook te vinden op de site van de MRA
- 115 <https://www.metropoolregioamsterdam.nl/?s=algemene+vergadering>
- 16.f Subsidies: Brief GS aan PS inz. Uitvoeringsregeling subsidie eren en herdenken (c–agenda EFB 17–1–2022)
- 120 17. C–agenda Algemeen
- 17.a EFB: Schriftelijke beantwoording vragen, die gesteld zijn bij de behandeling van de Midterm review commissie EFB van 29 november 2021, die tot de portefeuille van dhr. Loggen behoren (C–agenda EFB 17–1–2022)
- 17.b MRA: MRA Raads en Statenleden Bericht (c–agenda alle commissies januari 2022)
- 125

135

140

145

150

155

160

165

170

Agenda

1. Opening en mededelingen

175 De **voorzitter** opent de hybride commissievergadering om 13.15 uur en heet alle aanwezigen welkom, zowel in de Statenzaal als via Teams. Afmeldingen ontvangen van dhr. Kanik (D66) die wordt vervangen door mw. Gonggrijp en van dhr. Heijnen (CDA) wegens ziekte. Bij het agendapunt Datacenterstrategie zijn twee sprekers aangemeld.

Pagina 5

- 180 2. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en moties- en toezeggingenlijsten

De **voorzitter** constateert dat de agenda, het verslag van de vergadering van 29 november 2021, de lijst van moties en toezeggingen en de strategische agenda ongewijzigd worden vastgesteld.

- 185 2.a. Vooruitblik op de komende vergadering a.d.h.v. strategische agenda

De **voorzitter** meldt dat voor de volgende commissievergadering van 14 februari 2022 op de agenda staan (onder voorbehoud van tijdige aanlevering van stukken): 1^e begrotingswijziging Randstedelijke Rekenkamer, 1^e begrotingswijziging provincie en de samenwerking GS-PS met MRA Het verzoek van GL om agendapunt Interbestuurlijk toezicht van de C- naar de B- agenda te verplaatsen, wordt ingewilligd en geagendeerd voor de volgende vergadering.

- 190 3. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

De **voorzitter** constateert dat er geen vragen zijn.

195

4. Inspreekhalftuur over onderwerpen die niet op de agenda staan maar wel tot de portefeuille van de commissie behoren

De **voorzitter** meldt dat zich geen sprekers hebben aangemeld.

- 200 5. A-Agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)

5.a. Statenvoordracht Datacenterstrategie Noord-Holland

Voor dit punt hebben zich twee sprekers aangemeld: dhr. J. Dekker namens Stichting Red de Wieringermeer en mw. Van Langen, wethouder ruimtelijke ordening Medemblik.

205

Dhr. **Dekker** constateert in de nota slechts één focus, namelijk op het faciliteren en versterken van de ICT-sector, maar jammer genoeg heeft over deze ambitie met ingrijpende landschappelijke gevolgen nooit een maatschappelijk debat plaatsgevonden. Wegen de lusten wel op tegen de lasten? Er zijn naast de huidige datacenters in de Wieringermeer nog eens

210 163 ha beschikbaar gesteld voor datacenters. Hoeveel landschap wordt er nog opgeofferd? Hoeveel datacenters zijn er eigenlijk nog nodig in het dichtbebouwde Nederland? Volgens de nota zijn er gesprekken gevoerd met alle betrokken partijen, gemeenten, de sector en partnerorganisaties, maar op welke wijze worden de belangen van de burgers geborgd? Via de gemeenten? Participatie achteraf door het indienen van zienswijzen wanneer alle besluiten al

215 zijn genomen, is mosterd na de maaltijd. De bevoegdheid van de provincie ziet op de Omgevingsverordening, het stellen van vestigingseisen en het aanwijzen van clusters. De strategie lijkt er echter op gericht om nog meer grote datacenters in Hollands Kroon te realiseren, waar het open landschap het meest kwetsbaar is. De provincie wordt opgeroepen om eerst een maatschappelijk debat te organiseren en aan de hand van de resultaten grenzen

220 aan de groei te stellen en duidelijke vestigingseisen te formuleren en te handhaven.

Dhr. **Zoon** (PvdD) vraagt op welke wijze burgerparticipatie zou moeten zijn vormgegeven.

225 Dhr. **Dekker** erkent dat het niet zo gemakkelijk is, maar de laatste jaren zijn de ontwikkelingen in een hele grote versnelling gekomen. Een voorbeeld van goede burgerparticipatie is dat de gemeente Hollands Kroon een aantal jaren geleden een

Pagina 6

participatieproces heeft georganiseerd over het gebiedsplan voor uitbreiding van het conglomeraat Agriport en dat proces heeft geleid tot een actualisatie van de omgevingsvisie. Helaas is vorig jaar plotseling en onverwacht toch een groot deel van het plan in een bestemmingsplan vastgelegd, waarmee een deel van de participatie weer teniet is gedaan.

Dhr. **Klein** (CU) meldt dat het gaat over de combinatie van een aantrekkelijke provincie en het formuleren van voorwaarden om deze situatie in stand te houden.

Dhr. **Dekker** onderschrijft de noodzaak van het stellen van voorwaarden, maar het gaat over de vraag of men slechts datacenters wil faciliteren voor eigen behoefte of dat men data-exporteur wil worden en die vraag wordt niet gesteld. Er worden geen grenzen gesteld aan de huidige groei en dat leidt tot grote zorgen. Alle commissieleden worden uitgenodigd om ter plaatse de impact van datacenters in de Wieringermeer te ondervinden en geïnformeerd te worden over alle huidige initiatieven.

Mw. **Gonggrijp** (D66) heeft twee vragen. Op welke wijze heeft dhr. Dekker informatie in handen gekregen over de datacenterstrategie MRA en Haarlemmermeer? Dit beleid is waarschijnlijk gericht op het vestigen van datacenters in de Wieringermeer. Wie zou een maatschappelijk debat moeten organiseren?

Dhr. **Dekker** bevestigt dat de MRA regels en eisen heeft overgenomen uit de provinciale datacenterstrategie. Door alle gebeurtenissen is een groot wantrouwen ontstaan in de Wieringermeer en vreest men voor nog meer datacenters. Het feit dat de Eerste Kamer heeft besloten om de ontwikkelingen nu on hold te zetten en eerst na te gaan denken, kan een aanzet zijn voor een maatschappelijk debat, ook in Europees verband. Het consultantsbureau Buck meldt dat op dit moment 65% overcapaciteit voor dataverwerking in Nederland bestaat, dus Nederland is al dataexporteur, maar wil men dat wel zijn?

Mw. **Van Langen** meldt het volgende. Complimenten voor GS voor het opstellen van de strategie, maar ondanks de vele ambities lijken de beleidskaders vooralsnog te ontbreken. In de strategie wordt het enorme stroomverbruik (bijlage 1) niet geadresseerd, hoewel datacentra in verhouding tot maatschappelijke of economische meerwaarde, een onevenredig groot beslag leggen op duurzame energie. Er wordt ook niets vermeld over de capaciteitsproblemen op het stroomnet en de gevolgen voor bijvoorbeeld woningbouw en de duurzaamheidsopgaven, recreatie en agrarische sector. Aan kleinere datacentra (kleiner dan 2.000 m² en 5 megavoltampere – MVA) worden geen eisen gesteld en deze blijven buiten beschouwing in de nota, maar zij hebben een oppervlak van ongeveer 32 woningen en verbruiken jaarlijks evenveel stroom als 11.000 huishoudens of woningen, terwijl voor buitenstedelijke woningbouwplannen allerlei afspraken moeten worden gemaakt met de regio, de ladder van duurzame verstedelijking moet worden toegepast en ARO en ARC moeten worden geconsulteerd. Ook zijn de gestelde eisen aan participatie zwaar. Deze plichten blijven in de strategie onbenoemd. De datacenters in Hollands Kroon verbruiken nu al 315 MVA en dat is evenveel als 650.000 woningen en de hyperscales verbruiken nog veel meer, terwijl de netcapaciteit nu al beperkt is. De groei van datacenters in 2022 leidt tot een verbruik van 2,2 TWh, bijna gelijk aan 600.000 huishoudens. Er moet ook aandacht komen voor de negatieve effecten van datacenters, zoals een groot beslag op de groene ruimte, een groot energieverbruik in combinatie met beperkte netcapaciteit. Daarnaast zijn de gevolgen zoals gameverslaving, oplichting en databeveiliging nog niet genoemd. Het is verstandig om

Pagina 7

275 nu een pas op de plaats te maken, zeker in het landelijke gebied, in ieder geval voor hyperscales.

Dhr. **Mangal** (DENK) heeft dezelfde vragen als mw. Van Langen gesteld aan GS maar geantwoord wordt dat het stroom- en waterverbruik van datacenters zo klein is dat het
280 verwaarloosbaar is.

Mw. **Van Langen** ondersteunt deze vraag. Het waterverbruik en de afvoer van het zoute koelwater vormen een groot probleem en daar zijn alle betrokken gemeenten bezorgd over.

285 Mw. **Van Geffen** (Liberaal N-H) vraagt of de gemeente Medemblik op dit moment al problemen ondervindt met de elektriciteitsvoorziening.

Mw. **Van Langen** heeft wel een aantal vragen ontvangen van burgers en de gemeenteraad, maar tot op heden is er voor nieuwbouwprojecten nog voldoende capaciteit op het net. Grote
290 bedrijven ervaren wel grote problemen en agrarische ondernemers kunnen geen zonnepanelen plaatsen vanwege ontoereikende capaciteit.

Dhr. **Mantel** (JA21) meldt dat PWN voornemens is om 5 miljard liter water in de omgeving van Medemblik in de grond te pompen. Is er een verband met nieuwe datacenters en hyperscales?
295

Mw. **Van Langen** antwoordt dat het restwater van de waterzuivering betreft en daarvoor is bij het Rijk een vergunning aangevraagd. Dit staat los van de problematiek rond datacenters.

Dhr. **Zoon** (PvdD) had verwacht dat de gemeente blij zou zijn met de datacenterstrategie omdat er veel verantwoordelijkheid bij gemeenten en bedrijven wordt neergelegd. Maar er
300 wordt nu gevraagd dat de provincie haar rol pakt en regels opstelt. Klopt dit?

Mw. **Van Langen** bevestigt de juistheid van deze aanname. Er is sprake van grote overcapaciteit bij datacenters, daarom moet juist de woningbouw gefaciliteerd worden. Aan
305 woningbouw wordt een groot aantal eisen gesteld terwijl dat niet geldt voor datacenters. De provincie zou in de strategie gelijkwaardige eisen moeten formuleren.

Mw. **Bezaan** (PVV) vraagt of het enorme energieverbruik van datacenters invloed heeft op de huidige hoge elektriciteitsprijzen.
310

Mw. **Van Langen** kan hier geen antwoord op geven, maar kan zich voorstellen dat er wel een bepaalde verband bestaat omdat datacenters als grote afnemers een heel gunstig contract kunnen afsluiten.

315 Mw. **Gonggrijp** (D66) stelt dat de gemeente verantwoordelijk is voor het organiseren van participatie. Hoe zou de wethouder de burgerparticipatie vorm willen geven om recht te doen aan de wensen van de inwoners?

Mw. **Van Langen** is voorstander van online participatie en het vooraf betrekken van burgers bij
320 de keuzes die gemaakt worden voor specifieke gebieden. Dit moet al starten bij de Omgevingsvisie.

Mw. **Gonggrijp** (D66) constateert dat online activiteiten steeds meer toenemen, zeker in en na de coronaperiode, en voor bedrijven maar ook voor particulieren is de digitale infrastructuur essentieel. Datacenters spelen een belangrijke rol. Hyperscales leggen echter een groot beslag op de schaarse ruimte en de beschikbare duurzame energie, zeker in verhouding tot de maatschappelijke en economische meerwaarde. Daarom is het goed dat de landelijke regels worden aangescherpt, maar daarnaast is een provinciale datacenterstrategie belangrijk ter aanvulling op de landelijke regels en de MRA strategie. Noord-Holland is de eerste provincie die regels vastlegt voor en hoge eisen stelt aan nieuwe datacenters. D66 is tevreden met de eisen die gesteld worden aan ruimtelijke inpassing, de energievoorziening, duurzaam watergebruik en het benutten van restwarmte. Dit moeten harde voorwaarden zijn, want de impact op het landschap en energienetwerk is groot. De strategie is helder over de sturingsmogelijkheden van de provincie en over waar wel of geen datacenters gerealiseerd kunnen worden. De link naar onderwijs en arbeidsmarkt wordt onderschreven, want het is een innovatieve sector met veel carrièremogelijkheden voor jongeren. Gezien de noodzakelijke innovatieve aanpak is er nog veel onzekerheid of alle ambities gehaald kunnen worden. Welke acties worden ondernomen als het energienetwerk overbelast blijft, restwarmte onvoldoende wordt benut of het watergebruik moeilijk te beperken is? Het verbruik van datacenters mag niet ten koste gaan van de energievoorziening of andere majeure opgaven, zoals in de IJmond. Hoe zien GS dit? De sector staat aan de lat om noodzakelijke innovatieve oplossingen te bedenken voor water-, elektriciteits- en restwarmtegebruik. Vaak blijkt dat bewoners niet betrokken worden bij de plannen, deze trajecten moeten verbeterd worden. Hoe worden gemeenten verleid tot het op juiste manier vormgeven van burgerparticipatie?

Dhr. **Mantel** (JA21) vraagt aan welke harde voorwaarden D66 denkt, want in de strategie staan met name afspraken en ambities.

Mw. **Gonggrijp** (D66) vindt dat er harde voorwaarden gesteld moeten worden aan de vestiging van nieuwe datacenters, zoals ten aanzien van gebruik van het energienetwerk of watervoorzieningen, waardoor andere ambities in de knel komen.

Dhr. **Mantel** (JA21) stelt voor daarom beleid op te stellen waarmee de druk op de sector gelegd wordt, zoals een verplichting tot hergebruik van restwarmte.

Mw. **Gonggrijp** (D66) vindt dat de sector verantwoordelijk moet worden gesteld voor het aanjagen van innovaties en daar is de sector zich ook van bewust. De provincie kan een stimulerende rol spelen.

Dhr. **Zoon** (PvdD) vraagt hoe ervoor gezorgd kan worden dat een school bij het afnemen van elektriciteit voorrang krijgt boven een datacenter. Voorgesteld wordt om eerst het landelijk beleid dat momenteel wordt opgesteld, af te wachten alvorens deze strategie vast te stellen.

Mw. **Gonggrijp** (D66) vindt dat het niet zo mag zijn dat datacenters wel over energie kunnen beschikken en scholen niet, maar het lijkt er niet op dat deze situatie zich snel zal voordoen.

Mw. **Alberts** (SP) vraagt naar de mening van D66 over de bestaande overcapaciteit aan datacenters (65%) en het voornemen om desondanks nog meer datacentra (20 tot 25) in Nederland te bouwen. Biedt de strategie een visie op de bestaande overcapaciteit? Het lijkt erop dat al sprake is van wildgroei.

Mw. **Gonggrijp** (D66) meent dat in deze strategie beleidsregels zijn opgenomen voor nieuwe datacenters evenals spelregels en afwegingen om wildgroei aan datacenters te voorkomen. Het is lastig om te bepalen of daadwerkelijk sprake is van overcapaciteit.

375

Mw. **Kuiper** (CDA) is blij met de datacenterstrategie en de geboden duidelijkheid omtrent ruimtelijke ordening, landschappelijke inpassing, biodiversiteit en restwarmte-, water- en energiegebruik, maar hoe kunnen alle duurzame ambities voor woningbouw, voedselproductie en natuur en recreatie gerealiseerd worden op een beperkt grondgebied? In hoeverre worden datacenters die ook voor het buitenland actief zijn, gefaciliteerd? Wordt met deze strategie de beoogde afweging tussen alle belangen mogelijk gemaakt? Kunnen voldoende randvoorwaarden worden gesteld en worden deze ook nageleefd? De tussenevaluatie in 2023 biedt een goede gelegenheid om de voortgang te toetsen. Clustering van centra vergemakkelijkt het voldoen aan eisen rond stroomvoorziening en watergebruik. De datacentermonitor biedt meer inzicht in energie en warmtegebruik op basis waarvan regels kunnen worden aangepast. Nog een aantal vragen. Gemeenten kunnen de grenzen van industriegebieden oprekken of nieuwe terreinen aanwijzen om meer ruimte te bieden, maar worden hierdoor de mogelijkheden voor vestiging van grote datacenters niet te ruim? Gelden de nieuwe regels in de Omgevingsverordening ook voor datacenters die in de pijplijn zitten? Wanneer wordt de strategie verwerkt in de Omgevingsverordening? Hoe verhoudt het vermelde drinkwaterverbruik van slechts 0,6% zich tot het doel om het waterverbruik te verminderen? Kan een grootverbruik van elektriciteit reden zijn tot afwijzing van datacenters?

380

385

390

395

400

Mw. **Van Wijnen** (GL) is blij met de geactualiseerde strategie waarin de nodige vestigingsvoorwaarden zijn opgenomen, maar er wordt met name gesproken over overleg en monitoren samen met de OD's, de sector en gemeenten. Wat zijn de gevolgen als uit onderzoek blijkt dat het gebruik van restwarmte beperkt is of als de landschappelijke inpassing onvoldoende blijkt? Hoe kan de strategie leiden tot het voorkomen van dergelijke ontwikkelingen? Het risico om in hetzelfde type gesteggel terecht te komen als met Tata Steel is groot. Alle eerder genoemde zorgen over energieverbruik en prioritering worden gedeeld.

405

410

Dhr. **Klein** (CU) ondersteunt de geactualiseerde strategie vanwege de toenemende vraag naar datacenters, maar het is onzeker of het echt gaat lukken om alle mooie ambities en doelen in regelgeving en harde afspraken vast te leggen. Drie aandachtspunten. Lichtoverlast van grote datacenters wordt niet genoemd in het document, verzocht wordt hier alsnog aandacht aan te geven. Worden ook bestaande datacenters gehouden aan het zich conformeren aan de nieuwe regels, zoals gebruik van restwarmte en verbeterde inpassing? Worden hierover gesprekken gevoerd met de eigenaren, misschien aan de Duurzaamheidstafel? Voor waterverbruik geldt een verdringingsreeks, deze zou ook moeten gaan gelden voor aanvragen voor netaansluitingen en inkoop van duurzame energie. Wordt hiervoor gelobbyd bij het Rijk?

Dhr. **Mantel** (JA21) vraagt of de CU het eens is met een verbod op het opkopen van certificaten in het kader van groene energie, opgewekt door windturbines.

415

Dhr. **Klein** (CU) meent dat de provincie moet voorkomen dat duurzame energie (vanwege de hiermee samenhangende overlast voor omwonenden) door datacenters wordt weggekaapt.

Mw. **Bezaan** (PVV) vraagt zich af wat de voordelen zijn van het vergunnen van nieuwe centra in Nederland, ongeacht de eisen die gesteld worden aan clustering en vestigingsvoorwaarden, met name vanwege de huidige overcapaciteit aan datacenters die grotendeels ten goede komt aan buitenlandse verbruikers. De extra werkgelegenheid die datacenters bieden, is beperkt. Er werken slechts 6 fte per ha, terwijl dit voor bedrijven 7,5 fte per ha is. Datacenters domineren in negatieve zin het landschap, maar desondanks worden niet dezelfde eisen gesteld als bij woningbouw, terwijl hiervoor nota bene goede landbouwgrond wordt opgeofferd en de agrarische sector onmisbaar is. GS lijken verblind door Brusselse ambities, want op bladzijde 10 staat vermeld dat digitalisering een belangrijke voorwaarde is voor het behalen van de doelen van de Green Deal waarvan datacenters een belangrijk onderdeel zijn. Erkend wordt dat de samenleving verder digitaliseert, maar nu lijkt het erop dat digitalisering een doel op zich is geworden. Hoewel gemeenten aan de lat staan voor de burgerparticipatie is de PVV enigszins sceptisch, want zoals de insprekers ook aangeven, van een goede participatie is nauwelijks sprake geweest. Voor de PVV hoeven er geen extra datacenters bij te komen, de voordelen wegen niet op tegen de nadelen en de maatregelen zoals clustering en vestigingsvoorwaarden zijn enkel pleisters op de wonde. Het verzoek van de Stichting Red de Wieringermeer om op korte termijn een moratorium af te kondigen op het vestigen van hyperscaledatacenters in open agrarische gebieden wordt ondersteund, evenals het voorstel om een maatschappelijke discussie te starten over nut en noodzaak van datacenters.

Dhr. **Carton** (PvdA) constateert dat na de eerste bespreking van deze strategie wel een actualisering is doorgevoerd, maar het ontbreekt nog steeds aan nadere concretisering van doelen en vestigingsvoorwaarden. De volgende vragen aan GS. De vestigingsvoorwaarden worden uitgewerkt in overleg met gemeenten. Hoe ziet dit proces eruit en hoe worden inwoners en andere stakeholders hierbij betrokken? Hoe worden PS betrokken bij de integratie van de vestigingsvoorwaarden in de Omgevingsverordening? Wat is de invloed van het landelijke beleid op het provinciale beleid? Hoe verhouden de strategie, voorwaarden en doelen zich tot de huidige plannen voor datacentra in ontwikkeling?

Mw. **Alberts** (SP) leest in alinea 2 een opsomming van een aantal eisen, zoals een minimale impact op de omgeving, CO2 neutraal opereren en zelf duurzame energie opwekken, op realtime basis duurzame energie gebruiken en restwarmte benutten in de omgeving. Conclusie is dat er geen nieuwe datacentra meer mogen worden bijgebouwd, want zij kunnen niet voldoen aan al deze eisen. Met het oog op de huidige overcapaciteit van 65% in Nederland is de vraag hoeveel extra ruimte er nodig is voor opslag van Nederlandse data. Daarbij komt dat in andere Europese landen er meer ruimte beschikbaar is voor datacenters.

Mw. **Gonggrijp** (D66) vraagt of de SP het eens is met de opgesomde eisen in alinea 2 die worden gesteld aan toekomstige datacenters.

Mw. **Alberts** (SP) constateert dat er geen extra datacenters meer bijkomen, want zij kunnen niet voldoen aan de gestelde eisen. Hoe kan gesproken worden over duurzaam wanneer het energieverbruik gelijk is aan dat van de stad Amsterdam?

Mw. **Van Meerten** (VVD) vraagt of de SP bedoelt dat de hyperscales elders in Europa moeten worden geplaatst, want de gewone datacenters zijn hard nodig voor de behoefte van Nederland zelf.

465

Mw. **Alberts** (SP) constateert dat de huidige capaciteit ruim voldoende is voor Nederland zelf. Betreurd wordt dat er geen regels zijn opgenomen voor kleine datacenters, want deze leveren namelijk ook geen duurzame effecten op. In de provinciale omgevingsvisie worden veel bevoegdheden aan gemeenten overgedragen, zoals vergunningverlening, maar enkel de
470 inwoners van de betreffende gemeente kunnen bezwaar aantekenen. Maar de gevolgen van datacenters voor burgers in naburige en aangrenzende gemeenten zijn groot en zij kunnen geen bezwaar maken. Wordt hiervoor een specifieke regel in de omgevingsvisie opgenomen? Worden ook de burgers vooraf geconsulteerd? Graag inzage in de maatschappelijke kostenbatenanalyse (MKBA) – waarvoor GS destijds na het intrekken van een door de SP
475 ingediende motie voor een MKBA een toezegging hebben gedaan – want burgers betalen de aanleg van energienetten, de toe- en afvoer van water en duurzame energieinvesteringen. Gaan de datacenters ook belasting betalen of zoeken zij alternatieve routes om belastingbetaling te voorkomen? Eventueel kan de grond in erfpacht beschikbaar gesteld worden, zodat er nog enige inkomsten gegenereerd worden.

480

Mw. **Vastenhouw** (FvD) start met een opsomming van alle negatieve gevolgen van datacenters die recent nadrukkelijk in de media aan bod zijn gekomen. Amsterdam bepaalde dat een datacenter tot 2030 elk jaar met 67 MVA mag groeien, maar dat betekent dat datacenters in 2030 net zoveel energie verbruiken als een stad met 1 miljoen inwoners, hetgeen haaks staat
485 op de ambitie van de gemeente om over te gaan naar hernieuwbare energie waarvoor 17 windmolens worden geplaatst. Burgers worden geconfronteerd met de grote negatieve gevolgen van windmolens en datacenters. Het is daarom niet verstandig om grote techbedrijven naar Nederland te halen want hierdoor groeit de vraag naar elektriciteit en wordt het netwerk overbelast, waardoor er nog meer windturbines en zonneparken nodig zijn. Waarom mogen geen supermarkten of scholen worden gebouwd maar wel megadatacenters?
490 De datacenters verbruiken de groene stroom, hoe beoordelen GS de eigen groene energieagenda met deze kennis in het achterhoofd? De meeste burgerparticipatietrajecten falen en er ontbreekt tot op heden nog steeds een duidelijke visie op goede burgerparticipatie. FvD roept op tot een besluit waarbij de belastingbetalers, de burgers, niet
495 het onderspit delven.

Mw. **Van Meerten** (VVD) vindt de strategie genuanceerd met een heldere omschrijving van taken en sturingsinstrumenten van de provincie. Zijn de voorgestelde spelregels echter voldoende om in de toekomst een goede datacenterinfrastructuur in de provincie te
500 waarborgen? Qua regelgeving loopt men voorop in Europa, maar het doel van GS moet een goede verspreiding van datacenters over Europa zijn. Te veel hyperscales in de provincie is niet wenselijk. Welke mogelijkheden zijn er en staan GS voldoende bestuurlijke tools ter beschikking? Burgerparticipatie is in de strategie onderbelicht, hoewel GS hebben gesteld dat hierover met gemeenten aparte afspraken worden gemaakt. Maar hoever gaan GS met deze
505 (harde) afspraken en zijn zij bevoegd om in te grijpen in processen die niet goed verlopen? De Wieringermeer is bij uitstek een agrarisch gebied, dus hoe worden de belangen van de agrarische bedrijven geborgd met het oog op vestiging van nieuwe datacenters? Worden de gronden die ter beschikking komen van datacenters, elders met agrarisch productiegebied gecompenseerd? In plaats van een MKBA zou een onderzoek uitgevoerd worden, aldus GS.
510 Hoe wordt omgegaan met de uitkomsten van dit onderzoek?

Dhr. **Zoon** (PvdD) heeft vier punten. Watergebruik voor koeling zal in het algemeen geen probleem zijn behalve in droge zomers waarin inwoners worden opgeroepen om hun

515 waterverbruik te beperken. Maar hoe kunnen datacenters hun watergebruik beperken? Het is niet aannemelijk dat zij bereid zijn om hun installaties uit te schakelen.

Dhr. **Klein** (CU) wijst op de verdringingsreeks die van toepassing is, ook voor datacenters. De vraag aan GS is wat de juridische basis van een verdringingsreeks is.

520 Dhr. **Zoon** (PvdD) is benieuwd naar de discussie die gaat volgen op het moment dat er onvoldoende water beschikbaar is en de verdringingsreeks gaat gelden waardoor computers uitgezet moeten worden.

525 Dhr. **Mantel** (JA21) vraagt zich af of het mogelijk is om de verdringingsreeks als harde voorwaarde in de strategie op te nemen.

Dhr. **Zoon** (PvdD) constateert dat deze reeks wel is vastgelegd, maar het gaat juist om de uitvoering in de praktijk. Graag een reflectie van GS op de vraag van de CU die de PvdD onderschrijft, over de juridische basis van de verdringingsreeks. Inzet restwarmte: in 2014
530 hadden GS al hetzelfde voornemen, maar dit voornemen is niet geconcretiseerd en dat gaat ook niet gebeuren, want de gemeenten moeten de regels doorvoeren en handhaven. Het vaststellen van deze strategie zal ertoe leiden dat gemeenten en bedrijven hierop gaan voorsorteren, terwijl de Eerste en Tweede Kamer oproepen om een nationale visie en landelijke strategie vast te stellen. Daarom is het beter te wachten met de provinciale strategie
535 in afwachting van de reactie van het Rijk en de afstemming met de nieuwe Tweede Kamer. In de strategie is geen plafond voor energieverbruik opgenomen, er kan dus eindeloos stroom verbruikt worden zolang men voldoet aan een aantal vestigingsvoorwaarden. Echter, het energienetwerk is nu al overbelast en ontoereikend. De strategie toont aan dat geen eisen gesteld kunnen worden aan hergebruik van restwarmte en aan keuzes voor energieverbruik,
540 er moet daarom eerst nadere afstemming plaatsvinden, want "niet alles kan". De strategie is niet rijp voor behandeling in PS.

Mw. **Van Geffen** (Liberaal N-H) kan zich vinden in de strategie, die goed aansluit op het landelijk beleid. Er zijn zorgen over de haalbaarheid van het elektriciteitsverbruik, hoe kan
545 gesteld worden dat ondanks alle huidige problemen van netschaarste, de datacenters het wel gaan redden? Veel bedrijven kunnen niet investeren in duurzame oplossingen wegens onvoldoende beschikbare stroom. Gegarandeerd moet worden dat huishoudens en bedrijven niet zullen lijden onder de grote stroombehoefte van datacenters, want een datacenter kan niet uitgezet worden, dus graag een toelichting door GS op de te maken keuzes. Bij de
550 burgers bestaat de indruk dat alle negatieve gevolgen van datacenters op hen afgewenteld worden. Is er voldoende oog voor de burgers? Er mogen geen huizen of supermarkten gebouwd worden, maar wel grote datacenters van vele hectaren groot, die alle energie opslurpen. Wat krijgen de inwoners ervoor terug en wat gaan GS voor hen doen?

555 Dhr. **Mantel** (JA21) constateert dat in de strategie de rode loper breed wordt uitgelegd voor nieuwe datacenters. Nu is plotseling het bijzonder provinciaal landschap niet meer belangrijk, terwijl dat wel altijd als argument wordt gehanteerd voor bijvoorbeeld woningbouwplannen. Weinig partijen spreken over de nadelen voor de inwoners die nota bene ook nog de lasten moeten dragen. Erkend wordt dat datacenters nodig zijn, de clustering wordt toegejuicht.
560 Goed dat GS erkennen dat ondanks alle mooie beloften, deze niet of nauwelijks zullen leiden

tot extra werkgelegenheid, maar daar staat tegenover de opmerking dat in de MRA de werkgelegenheid stijgt. Graag een onderbouwing van deze stelling.

565 Mw. **Alberts** (SP) vraagt of JA21 voorstander is van clustering van 7 datacenters in Hollands Kroon.

570 Dhr. **Mantel** (JA21) is voorstander van het vestigen van datacenters die nodig zijn voor eigen gebruik, dus hyperscales in de Wieringermeer voor opslag van buitenlandse data zijn niet welkom. Wanneer starten GS met het toegezegde verdiepende onderzoek? Wie voert dit onderzoek uit en kunnen PS hierop invloed uitoefenen? Datacenters hebben een oppervlak van 2.000 m² en een aansluiting van minimaal 5 MVA, maar wat gebeurt er met een aanvraag voor een datacenter van 1.999 m² en 4,9 MVA? Wordt hiermee de wildgroei gestimuleerd? Wat betekent de eis: "Het onderzoeken van de mogelijkheden om de biodiversiteit te verbeteren"? Graag een toezegging van GS voor het in vergunningen opnemen van eisen zoals voor hergebruik van restwarmte.

580 Dhr. **Mangal** (DENK) vindt de strategie onvolledig en onderschrijft alle gestelde vragen. Hoeveel druk leggen datacenters op de RES en hoe worden de datacenters in de RES ingepast? Wanneer zou de RES gerealiseerd kunnen zijn wanneer er geen datacenters zouden worden gebouwd? De voordracht is niet besluitrijp.

585 Gedeputeerde **Zaal** zal de vraag over de RES in tweede termijn beantwoorden, aangezien de RES niet tot haar portefeuille behoort. Ten behoeve van de economie en maatschappelijke opgaven is een goede digitale infrastructuur essentieel en daarvoor vormen datacenters een belangrijke en noodzakelijke basis. Het klopt dat 35% van de datacenters ingezet wordt voor Nederland en de overige 65% zijn bestemd voor buitenlandse afnemers. GS zijn geen voorstander van het aanbieden van diensten enkel aan de eigen bewoners, die voorwaarde wordt ook niet gesteld aan andere diensten of producten. Daarom moet er ruimte geboden worden aan de Europese en mondiale markt, maar dat betekent niet dat de rode loper wordt 590 uitgelegd of ongebreidelde groei wordt gefaciliteerd, want de impact op landschap, energie en waterverbruik is aanzienlijk en die balans wordt met de voorwaarden in de strategie geborgd, namelijk een beperkte groei onder strenge voorwaarden. Dit is de eerste provinciale strategie voor een specifieke sector en dat is een bijzonder en uniek feit zowel in Nederland als in Europa. Uitstel van besluitvorming wordt ontraden, gezien de urgentie van de situatie 595 en het risico van vestiging van nieuwe datacenters die in dat geval niet hoeven te voldoen aan de gestelde voorwaarden voor water- en energieverbruik. Men hoeft niet te wachten op Rijksbeleid, het Rijk verwijst in de huidige documenten naar de provincies en Noord-Holland wordt hierin zelfs als voorbeeld genoemd. Bovendien hebben PS er bij GS vaak op aangedrongen om deze strategie snel ter besluitvorming voor te leggen. Wanneer alle 600 datacenters die momenteel in Nederland bestaan, in Noord-Holland geplaatst zouden worden, dan zou dat 0,09% van het totale provinciale grondgebied in beslag nemen. Het realiseren van nieuwe datacenters is alleen geclusterd mogelijk op natuurinclusieve bedrijventerreinen waar flora en fauna en de biodiversiteit zich kunnen ontwikkelen. Voor aanvragen voor nieuwe bedrijventerreinen moeten gemeenten zich tot de provincie wenden. De gedeputeerde zegt 605 toe lichtoverlast als onderdeel van de maatschappelijke inpassing mee te nemen in de vergunningen. 2,3% van de totale elektriciteit in Nederland wordt gebruikt door datacenters en daarvan is 80% duurzaam opgewekt. Een groot compliment voor de sector.

610 Mw. **Vastenhouw** (FvD) vraagt naar het secundaire grondverbruik van datacenters, zoals door extra windmolens en zonneakkers. Hoe wordt dit meegewogen?

615 Gedeputeerde **Zaal** antwoordt dat het secundaire gebruik niet is meegerekend in het grondgebruik door datacenters. Maar voor het opwekken van duurzame energie en het bouwen van windparken en zonneparken zijn grote afnemers juist van groot belang omdat zij jarenlange contracten afsluiten. Daarmee kan de continuïteit en transitie naar duurzame energie geborgd worden.

620 Mw. **Vastenhouw** (FvD) verzoekt GS dit secundaire grondverbruik op te nemen in de strategie, want het huidige beeld op basis waarvan belangrijke besluiten worden genomen, is incompleet.

Mw. **Bezaan** (PVV) vraagt naar hoeveel elektriciteit de datacenters in Noord-Holland verbruiken.

625 Gedeputeerde **Zaal** antwoordt dat dit percentage niet is berekend. De Elektriciteitswet bepaalt 'wie eerst komt, eerst maalt', dus datacenters krijgen geen prioriteit bij de beschikbare energie. In het geval van de school en de supermarkt had het betreffende bedrijf eerder een aanvraag ingediend. Gedeputeerde Stigter onderzoekt samen met een taskforce de mogelijkheid van prioritering. Dat is een aandachtspunt voor GS.

630

Mw. **Kuiper** (CDA) vraagt hoe GS reageren wanneer gemeenten de grenzen van huidige bedrijventerreinen oprekken. Mogen nieuwe datacenters in de drie gemeenten zich enkel op bestaande bedrijventerreinen vestigen?

635 Gedeputeerde **Zaal** meldt dat uitbreiding van bedrijventerreinen regionaal moet worden afgestemd en moet passen binnen de provinciale Omgevingsverordening. De strategie wordt opgenomen in de Omgevingsverordening en pas vanaf dat moment zijn de regels dwingend van toepassing. De regels in de huidige verordening voor verstedelijking van bedrijven moeten gerespecteerd worden, dus het is niet zo maar mogelijk om op agrarische gronden
640 een datacenter te bouwen, dat is overigens ook afhankelijk van gemeentelijke bestemmingsplannen. De datacenters verbruiken slechts 0,6% van het drinkwater, niettemin is beperking van het gebruik essentieel. De verdringingsreeks uit de Waterwet is van toepassing, dus die geldt ook voor datacenters. Daar is de sector zich zeker van bewust zo blijkt in gesprekken, en zet met name in op innovatieve oplossingen om regenwater te gebruiken en
645 drinkwatergebruik te beperken.

Mw. **Van Wijnen** (GL) vraagt wat de gevolgen zijn wanneer water niet geschikt is als koelwater omdat het te warm is.

650 Gedeputeerde **Zaal** zal deze vraag in tweede termijn beantwoorden. GS hebben een procesmanager aangesteld ten behoeve van het intensiveren van gebruik van restwarmte in de MRA of glastuinbouw in de Wieringermeer. Kleine datacenters zijn niet opgenomen in de strategie vanwege hun beperkte impact en de hierop van toepassing zijnde gemeentelijke regels. Er wordt gezamenlijk met Flevoland een onderzoek uitgevoerd naar de brede
655 economische meerwaarde van datacenters. Dit onderzoek is geen volledige MKBA, die is ook nooit toegezegd, aangezien de provincie geen ruimtelijke vergunningen afgeeft. Het

vervolgtraject is de verankering van de vestigingsvoorwaarden en regels in de Omgevingsverordening. Hierbij worden PS uitvoerig betrokken. Participatie is onderwerp van gesprek met gemeenten en is opgenomen in het afsprakenkader, met name vanwege de
660 impact op de leefomgeving van een datacenter op een specifieke locatie. Hierover worden met de drie gemeenten juridisch bindende afspraken gemaakt en verankerd in de Omgevingsverordening. Dat geldt ook voor het concretiseren van afspraken over in welke vorm duurzame energie door de datacenters wordt opgewekt en op welke termijn. Die voorwaarden worden opgenomen in de Omgevingsverordening en zijn aldus juridisch
665 afdwingbaar, maar de sector is zelfregulerend en is al heel ver gevorderd met energiebesparing en verduurzaming. Innovaties gaan heel snel, daarom zullen de provinciale voorwaarden regelmatig moeten worden aangescherpt. De datacenterstrategie is niet met terugwerkende kracht van toepassing op bestaande datacenters, met de betreffende eigenaren wordt het gesprek aangegaan over het voldoen aan de ambities en voorwaarden in
670 de strategie. Uit gesprekken blijkt dat eigenaren hiertoe zeker bereid zijn.

Mw. **Alberts** (SP) herhaalt haar vraag over bezwaarprocedures voor burgers in omliggende buurgemeenten. GS hebben met de bedrijven gesproken, maar wanneer wordt met omwonenden het gesprek aangegaan over de datacenterstrategie?

675

Gedeputeerde **Zaal** meldt dat de strategie niet ziet op concrete locaties, dat is aan de gemeenten en zij staan aan de lat voor het organiseren van de burgerparticipatie voor specifieke aanvragen. In gesprekken met gemeenten zal aandacht worden gevraagd voor de directe en grootschalige gevolgen van grote datacenters voor bewoners in buurgemeenten.
680 Ook in Europa zal aandacht worden gevraagd voor (hyperscale) datacenters.

Tweede termijn

Dhr. **Zoon** (PvdD) constateert dat Tata Steel slechts 0,18% van het grondgebied van de provincie beslaat en dat is heel weinig, maar het gaat juist om de impact van dergelijke grote
685 bedrijven op de leefomgeving en op het energieverbruik. De strategie vormt een goede basis voor een discussie, maar vooralsnog ontbreekt de input van een aantal partners en ook moeten nog gesprekken worden gevoerd met het Rijk en Europa. Daarom wordt voorgesteld de besluitvorming nog even uit te stellen, want na vaststelling is de aanpassingsruimte
690 beperkt.

Dhr. **Klein** (CU) is wel voorstander van het vaststellen van de strategie zodat er richting kan worden gegeven aan nieuwe initiatieven. Kunnen GS na een jaar melden in hoeverre de principes in concrete vestigingsvoorwaarden en/of afspraken met gemeenten en
695 initiatiefnemers zijn vastgelegd? Is er voldoende ambtelijke capaciteit beschikbaar om in gesprek te gaan met de sector en met alle bestaande datacenters? Eventueel kunnen tijdelijk extra financiële middelen beschikbaar worden gesteld.

Mw. **Kuiper** (CDA) vraagt wanneer de Omgevingsverordening 2022 aangepast wordt en de strategie hierin wordt verwerkt. Is het mogelijk om de diverse inspanningsverplichtingen in de
700 voorwaarden nader te concretiseren zodra er meer cijfers bekend zijn?

705 Mw. **Van Wijnen** (GL) is niet helemaal gerustgesteld, hoewel er geen twijfel bestaat over de goede intenties van de sector. Het voorstel van de CU om na een jaar de situatie opnieuw te agenderen, wordt ondersteund.

710 Mw. **Alberts** (SP) constateert dat ondanks het geringe grond- en waterverbruik van datacenters zoals vermeld door GS, de effecten van datacenters op de omgeving en het milieu heel groot zijn. Graag een toelichting op de mededeling van GS dat door het hoge energieverbruik van datacenters de duurzame energietransitie sneller kan worden gerealiseerd. Jammer dat er geen volledige MKBA wordt uitgevoerd omdat volgens GS de provincie geen vergunningen afgeeft, maar er wordt wel belastinggeld gebruikt voor het faciliteren van de datacenters en dat staat los van vergunningen. Wat is de situatie rond de opslag van miljoenen liters diesel voor noodaggregaten? Wat zijn de milieugevolgen en wat is de rol van de Omgevingsdienst hierbij?

720 Mw. **Van Geffen** (Liberaal N-H) constateert dat niet kan worden gegarandeerd dat de grote energiebehoefte van datacenters niet ten koste gaat van burgers en bedrijven. Dit leidt tot risico's voor uitvoering van de strategie. Kan de gedeputeerde hierop reflecteren? Wat wordt ondernomen ten behoeve van de bewoners van de Wieringermeer, een van de aangewezen locaties voor datacenters?

725 Mw. **Van Meerten** (VVD) ondersteunt het verzoek om een evaluatie na een jaar, maar de strategie moet nu snel vastgesteld worden om te voorkomen dat de provincie in deze sector met veel impact, achter de ontwikkelingen aanloopt.

730 Gedeputeerde **Zaal** antwoordt dat een beperkte groei van datacenters in de RES is opgenomen. Er wordt geëxperimenteerd met het gebruik van regenwater, juist om problemen met het gebruik van warm drinkwater te voorkomen. Wederom ontraden GS uitstel van besluitvorming, want de gestelde voorwaarden zijn van groot belang voor de vestiging van nieuwe datacenters. De omgevingsverordening gaat per 1 januari 2023 in, dus er is nog tijd voor het hierin verwerken van de voorwaarden. In 2030 moet het gebruik van diesel beëindigd zijn, daarom wordt ingezet op andere oplossingen. Zij zegt toe na een jaar de strategie te evalueren. Lichtoverlast wordt in de vergunning opgenomen, maar voor aanpassing van de tekst in de strategie wordt geadviseerd een amendement in te dienen. Het kan wenselijk zijn om een motie in te dienen om de problematiek rond datacenters in Europa aan de orde te stellen. Er worden nu al gesprekken gevoerd met de Stichting Red de Wieringermeer over Hollands Kroon, maar er zijn meerdere gemeenten waar zich locaties bevinden die een grote impact op de leefomgeving hebben. Daarom is het van belang dat de strategie nu wordt vastgesteld zodat de groei begrensd kan worden en de impact voor de bewoners kan worden beperkt.

De **voorzitter** constateert dat de voordracht als bespreekstuk naar PS wordt doorgeleid.

745 6. Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

De **voorzitter** constateert dat er geen vragen zijn.

750 7. A-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)

7.a. Statenvoordracht Wensen en bedenkingen bij subsidievaststelling fractiebijdragen n.a.v. rapport van bevindingen 2020–2021

Mw. **Kuiper** (CDA) vindt het een hamerstuk.

755

Dhr. **Hoogervorst** (SP) sluit zich hierbij aan.

Dhr. **Dulfer** (GL) verwijst naar paragraaf 3, punt 4, waarin de accountant aangeeft geen onderzoek te kunnen doen naar betaling van adviezen zoals bedoeld in artikel 11, lid 12 sub d. Een regel die niet kan worden gehandhaafd, is zinloos. Is met de accountant afgestemd op welke wijze dit toezicht wel kan worden uitgevoerd? Of dient de provincie zelf een gedragscode op te stellen?

760

Dhr. **Van Dijk** (CdK) meldt dat opdrachten aan familieleden of gelieerde organisaties niet door de accountant onderzocht kunnen worden. Uiteraard onderzoekt de griffie de belangen van Statenleden, maar in eerste instantie is de fractie daar zelf verantwoordelijk voor.

765

De **voorzitter** concludeert dat de voordracht als hamerstuk naar PS wordt doorgeleid.

770

7.b. Voordracht Kadernota Risicomanagement en weerstandsvermogen 2022–2025
De voordracht zal geagendeerd worden voor de PS-vergadering van 31 januari 2022. De nota is behandeld in de Rekeningencommissie van 16 december 2021. Voor de daar gemaakte opmerkingen zie het toegevoegde verslag van die vergadering. In hun brief geven GS aan het gesprek over de algemene reserves (toepassing normen gewenste omvang reserves) niet bij deze nota, maar bij de perspectiefnota te willen voeren (juni in EFB). De technische briefing hierover zal op 9 mei worden gehouden.

775

Dhr. **Hartog** (VVD) stelt dat indien relevante opmerkingen van de Rekeningencommissie en de toezeggingen van GS in de voordracht worden overgenomen, het een hamerstuk is.

780

Mw. **Kuiper** (CDA) vindt het een goed voorstel om de omvang van de algemene reserve te bespreken bij de periodieke herziening van de verordening in 2023. Het is een hamerstuk.

Dhr. **Carton** (PvdA) vindt het een hamerstuk. Goed om gezamenlijk bewust aan de hand van de risicodialoog risico's te identificeren en te beheersen. Hoe beoordelen GS de externe documenten als onderdeel van het integraal risicomanagement? Er zijn twee categorieën voor het kwantificeren van risico's: financieel en qua imago. Vallen alle niet-financiële risico's dus onder imagoschade en is dit toereikend om de risico's te identificeren en te beheersen? Hoe borgen GS dat de risico's voor het weerstandsvermogen zo nauwkeurig mogelijk worden ingeschat? Is het wellicht beter om belangrijke risico's te kwalificeren om de onnauwkeurigheid van kwantificeren tegen te gaan, mede vanwege het belang van de interne risicodialoog en het verhogen van het risicobewustzijn? Het is een hamerstuk.

790

Dhr. **Dulfer** (GL) ondersteunt extra inzet op de risicodialoog en meer transparantie richting PS. Het is een hamerstuk.

795

800 Dhr. **Klein** (CU) ondersteunt de inzet van simulaties om het weerstandsvermogen te bepalen. Incidenten van vervolklasse 3 betreffen imagoschade en bedragen tussen € 2 en 5 miljoen. Het is wellicht goed om PS ook over deze incidenten direct te informeren en niet via de P&C-cyclus.

805 Dhr. **Zoon** (PvdD) constateert dat imagoschade leidt tot maatschappelijke vervolgrisco's en dat noodzaakt een politieke afweging. Hoe gaan GS om met imagorisico's? Graag een toelichting op de volgende vraag van de Rekeningencommissie: "Wordt alles in rekening gebracht waar de provincie recht op heeft?"

810 Mw. **Kapitein** (D66) constateert dat de looptijd van de begroting van 4 jaar niet altijd overeenkomt met de doorlooptijd van besluiten over bijvoorbeeld infrastructuur, die langlopend zijn. Goed dat in juni het lange termijnperspectief in PS wordt behandeld. Er mag meer aandacht worden gegeven aan de risicosystematiek van verbonden partijen, enkel een verwijzing naar de kadernota van die partijen is te mager. Het is een hamerstuk.

815 Dhr. **Van Dijk** (CdK) meldt dat de opbouw van het weerstandsvermogen aan de orde komt bij de bespreking van de perspectiefnota in juni a.s. De input voor het Monte Carlo simulatiemodel is van groot belang, op basis hiervan worden de risico's ingeschat en de risico's achter de risico's gedefinieerd. Daarom wordt niet sectoraal maar organisatiebreed naar risico's gekeken. Imagoschade heeft niet zozeer met geld te maken, maar met het aanzien van de provincie en het vertrouwen van burgers in de provinciale werkwijzen. Wanneer sprake is van een breuk in het vertrouwen in de provincie – onafhankelijk van de 820 hiermee samenhangende bedragen – zal dit zeker (politiek) met PS gedeeld worden. Met deze voordracht worden risico's zo goed mogelijk in kaart gebracht.

825 Gedeputeerde **Pels** meldt dat de accountant heeft aangegeven hoe moet worden omgegaan met de risico's die een rol spelen bij het inboeken van bijdragen van derden. De uitgebreide toelichting zal schriftelijk worden toegestuurd.

Dhr. **Zoon** (PvdD) zal contact opnemen met de voorzitter van de Rekeningencommissie om antwoord op de gestelde vraag te krijgen.

830 Gedeputeerde **Pels** meldt dat ervoor gekozen is om niet te herhalen wat in de kadernota van de verbonden partijen is vermeld, mede omdat er een verschil bestaat tussen een deelneming en een gemeenschappelijke regeling. In de kadernota is expliciet per vorm van deelneming aangegeven hoe wordt omgegaan met de samenhangende risico's.

835 De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk wordt doorgeleid naar PS.

8. B-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)

840 8.a. Slavernijverleden: advies GS/initiatiefvoorstel Statenfractie DENK 'Onderzoek slavernijverleden'

GS adviseren om geen diepgaand onderzoek naar het slavernijverleden uit te voeren inzake het initiatiefvoorstel van de fractie DENK maar het nationaal onderzoek over dit onderwerp door het Rijk af te wachten.

845

Dhr. **Mangal** (DENK) is teleurgesteld door de reactie van GS op het initiatiefvoorstel, alle schuld wordt doorgeschoven naar de bankier/bouwer van het provinciehuis of men verschuilt zich achter het Rijk. Maar nu gaat het over de rol en verantwoordelijkheid van de provincie voor het slavernijverleden. Het Rijk gaat de rol van de provincie niet diepgaand onderzoeken, daarom moet de provincie dit zelf ter hand nemen, mede met het oog op de diversiteit onder de inwoners van Noord-Holland. De bedrijfskundige nazaat van de bank van Henry Hope heeft opdracht gegeven voor een historisch onderzoek naar de betrokkenheid van de voorganger bij het slavernijverleden waarvan de resultaten eind februari worden verwacht. Maar de voorlopige resultaten lijken het eigen onderzoek naar Hope en Paviljoen Welgelegen in de schaduw te zetten, want Hope heeft blijkbaar een prominentere rol in het slavernijverleden gespeeld dan het eigen onderzoek aantoonde. Dat levert twijfel op over de kwaliteit van het eigen onderzoek en ook het academische werkveld twijfelt aan de wetenschappelijkheid en het goed in beeld brengen van de educatieve aspecten over het koloniale verleden. Welke informatie wordt momenteel tijdens rondleidingen en aan scholen eigenlijk aangeboden? Ook de minidocumentaire lijkt onvolledig te zijn. GS verschuilen zich ten onrechte achter de erfopvolging, want volgens GS is de provincie geen staat. De Staten van Holland zouden zijn opgevolgd door de Staat der Nederlanden, maar dat klopt niet, want de Staten van Holland was de gegoede burgerij die een soort provinciale overheidslaag bestierde. Elke provincie was afgevaardigd in de Staten-Generaal in Den Haag. Het is onvoorstelbaar dat de provincie haar verantwoordelijkheid jegens burgers van koloniale komaf ontloopt, want samen met Zuid-Holland is Noord-Holland wel degelijk de nazaat van Holland. Waarom moet dan gewacht worden op het onderzoek van het Rijk? Zelfs Overijssel doet onderzoek naar haar eigen rol in het slavernijverleden. DENK roept PS op GS te verzoeken eigen onderzoek te doen en het advies van GS om te wachten op het Rijksonderzoek, terzijde te leggen.

Mw. **Kuiper** (CDA) dankt voor het initiatiefvoorstel. De provincie heeft al op diverse manieren aandacht gegeven aan het koloniale verleden en nu ligt de vraag voor of een diepgaand wetenschappelijk onderzoek moet worden uitgevoerd naar de rol van de provincie c.q. haar rechtsvoorgangers in de slavernij. Het advies van GS om eerst de resultaten van het onderzoek door het Rijk af te wachten, wordt overgenomen, op basis hiervan kan worden vastgesteld of een eigen onderzoek nog toegevoegde waarde heeft.

Dhr. **Wagelaar** (PvdA) dankt voor het initiatiefvoorstel. Het advies van GS wordt ondersteund, dit voorkomt dubbel werk en biedt aanknopingspunten en wellicht samenwerkingsmogelijkheden met Zuid-Holland.

Mw. **Bezaan** (PVV) is tegen racisme en discriminatie maar de koppeling van deze problematiek aan een onderzoek naar het slavernijverleden heeft geen nut en/of noodzaak. De PVV is trots op de Nederlandse cultuur en geschiedenis, hierin krijgt iedereen kansen om zichzelf te ontplooien en minderheden worden door de wet beschermd. Het initiatiefvoorstel wordt niet gesteund.

Mw. **Gonggrijp** (D66) stelt dat het slavernijverleden een levend thema is voor D66, maar het verzoek van DENK naar een eigen onderzoek wordt niet gesteund, omdat de timing ongelukkig is vanwege het landelijke onderzoek. Als de resultaten hiervan bekend zijn, kan

alsnog worden beoordeeld of de provincie een eigen verdiepend onderzoek moet laten uitvoeren. Het advies van GS wordt ondersteund.

895 Dhr. **Zaal** (GL) dankt voor het initiatiefvoorstel. Helaas duurt het landelijk onderzoek nog erg lang en dat zal niet specifiek over Noord-Holland en Paviljoen Welgelegen gaan. Het is een belangrijk onderwerp in de provincie, ook voor de volksvertegenwoordiging. Het advies van GS wordt niet ondersteund, maar alvorens opdracht te geven voor een eigen onderzoek, moeten eerst de scope, de toegevoegde waarde en de kosten hiervan in beeld worden
900 gebracht. Een vooronderzoek kan hier duidelijkheid over bieden en hiermee kan recht worden gedaan aan het initiatief van DENK. De kosten van een onderzoek kunnen meegenomen worden bij de begrotingsbehandeling.

Mw. **De Groot** (SP) verwijst naar een rondetafelgesprek van de Tweede Kamer van 13 januari jl.
905 over het slavernijverleden, de uitgebrachte adviezen en het onderzoeksbudget van € 2 miljoen per jaar. Is dit voldoende voor DENK om tot een beter inzicht te komen in het slavernijverleden van Noord-Holland? Is DENK bereid om een motie in te dienen voor het uitvoeren van een onderzoek? Naast het verleden moeten ook het heden en de toekomst onderzocht worden, want niemand mag meer tot slaaf gemaakt worden, daarom moet ook
910 arbeidsmigratie erbij betrokken worden.

Statenlid **Kostiç** (PvdD) dankt voor het initiatiefvoorstel. Het is heel erg nodig om onderzoek te doen. DENK wordt verzocht haar initiatiefvoorstel te herzien voordat het in PS wordt
915 geagendeerd, want bijvoorbeeld punt 2.c. lijkt nu overbodig met het oog op de motie van de CU. Wordt het onderzoek door het Rijk al uitgevoerd of is er nog niet gestart? Wellicht kunnen de onderzoekers die ingezet werden bij het onderzoek van Amsterdam, inzicht geven in de betrokkenheid van de provincie. Voorgesteld wordt om eerst met deze onderzoekers te gaan overleggen en op basis daarvan het voorstel aan te scherpen. De voorstellen van GS worden ondersteund.

920 Mw. **Van Meerten** (VVD) meent dat het slavernijverleden zeker een plaats moet krijgen in het onderwijs, maar het advies van GS wordt ondersteund.

Dhr. **Klein** (CU) dankt voor het initiatiefvoorstel, men moet gezamenlijk in het reine komen
925 met het verleden. Het advies van GS wordt ondersteund, niet om verantwoordelijkheid af te schuiven maar om alle aspecten duidelijk in beeld te brengen. Aan de hand van de resultaten kunnen nieuwe acties worden genomen.

Dhr. **Mangal** (DENK) dankt de fracties voor hun reacties die hij zich ter harte zal nemen. Maar
930 zal het resultaat van het landelijke onderzoek ertoe leiden dat de provincie niets meer hoeft te ondernemen? Het is beter om meteen te starten en niet langer te wachten, hiermee wordt het onderzoek van het Rijk ondersteund en zal dubbel werk voorkomen worden. De verwachtingen omtrent het onderzoek door de Tweede Kamer zijn laag. Het voorstel voor het uitvoeren van een vooronderzoek en een gesprek aangaan met de onderzoekers die
935 betrokken waren bij het Amsterdamse onderzoek, worden overgenomen, dank voor deze goede ideeën. Sinds het initiatiefvoorstel is ingediend, hebben diverse ontwikkelingen een aantal zaken al overbodig gemaakt.

940 Dhr. **Van Dijk** (CdK) benadrukt dat het advies van GS niet betekent dat men gaat zitten
wachten of dat men niet wil bewegen. Onlangs zijn PS geïnformeerd met een voortgangsbrief
over lopende en toekomstige acties. Het is lastig om te bepalen wie welke rol speelt en
verantwoordelijk is. Er kan niet een-op-een beweerd worden dat de provincie de opvolger is
van de Staten van Holland, het speelde met name in de steden en vooral in Amsterdam, zoals
945 opgemerkt door de CU. De motie van de CU in de Tweede Kamer leidt er hopelijk toe dat alle
initiatieven worden verzameld en dat goed naar het verleden wordt gekeken. Het onderzoek
naar Paviljoen Welgelegen was een gericht onderzoek naar de totstandkoming van het
gebouw. GS zoeken niet naar een excuus maar zijn blij met het landelijke onderzoek.
Overigens heeft niet de provincie Overijssel onderzoek gedaan, dat is de IJsselacademie die
950 onderzoek doet naar het slavernijverleden in Overijssel en Twente. Er is dus niet voor gekozen
om niets te doen, maar met name wordt gekeken naar het correct informeren van scholen en
in de communicatie aandacht geven aan het feit dat Noord-Holland een inclusieve en absoluut
geen discriminerende provincie is. Een vooronderzoek is vergelijkbaar met het landelijke
onderzoek, waarvan de resultaten nog niet bekend zijn. In ieder geval moet dubbel werk
voorkomen worden. De uitvoering van de motie van de CU in de Tweede Kamer wordt
955 gemonitord.

Tweede termijn

960 Statenlid **Kostiç** (PvdD) vraagt of GS bereid zijn om in gesprek te gaan met de onderzoekers
die betrokken waren bij het onderzoek van Amsterdam en de beschikbare informatie te
verzamelen en door middel van een vooronderzoek een verkenning uit te voeren. Hoe lang
wordt gewacht op het onderzoek van de Tweede Kamer, een halfjaar of een jaar? Na welke
periode start de provincie met een eigen onderzoek?

965 Mw. **De Groot** (SP) meldt dat de Tweede Kamer een rondetafelgesprek heeft gehouden. De
documenten zijn te vinden op www.tweedekamer.nl, dus het lijkt erop dat het onderzoek
serius wordt aangepakt.

970 Dhr. **Zaal** (GL) heeft niet gezegd dat niets doen geen optie is, het college onderneemt veel
initiatieven en daar is GL als coalitiepartner trots op. Men is benieuwd of het onderzoek door
de Tweede Kamer al gestart is en hoe lang op de resultaten wordt gewacht.

975 Dhr. **Van Dijk** (CdK) benadrukt dat de grote rol die Amsterdam in het verleden gespeeld heeft,
voor de stad juist aanleiding was om een eigen onderzoek uit te voeren. Er is dus absoluut
geen sprake van dat GS hun verantwoordelijkheid willen afschuiven. GS zitten echt niet stil,
dat blijkt ook uit de voortgangsbrief. Waar mogelijk, neemt de provincie deel aan het debat.
De Tweede Kamer oriënteert zich op de onderzoeksopdracht, waarbij het met name gaat over
namens wie en op welke wijze in het verleden is geacteerd. Dit initiatief wordt zeer
gewaardeerd en het blijkt dat de Tweede Kamer dit onderzoek serius oppakt. Wellicht leiden
980 de resultaten van het onderzoek tot vervolgstappen. Zodra de Tweede Kamer de
onderzoeksopdracht heeft geformuleerd en de onderzoekstermijn is bepaald, zullen PS
onmiddellijk geïnformeerd worden.

985 Dhr. **Mangal** (DENK) vindt zorgvuldigheid heel belangrijk. Amsterdam heeft haar
verantwoordelijkheid genomen nadat de fractie DENK in de Amsterdamse gemeenteraad een
initiatiefvoorstel heeft ingediend. DENK besluit om het initiatiefvoorstel terug te nemen en te

actualiseren, waarna het gewijzigd zal worden ingediend. DENK is geen voorstander van wachten op het onderzoek door het Rijk, de provincie moet een eigen onderzoeksvraag formuleren.

990

De **voorzitter** benadrukt dat bij grote wijzigingen het initiatiefvoorstel opnieuw eerst voorgelegd moet worden aan GS, waarna het weer voor de commissie wordt geagendeerd.

995 9. Rondvraag portefeuille Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

De **voorzitter** constateert dat er geen vragen zijn.

10. A-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)

1000 10.a. Voordracht wijziging van de Verordening nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland 1999; aanpassing tarieventabel

1005 Mw. **Kuiper** (CDA) is bezorgd over het hanteren van een rekenrente van 5%, want de feitelijke opbrengst van de rente is veel lager. Daarom is het beter om uit te gaan van een gewogen gemiddelde van het rendement over de afgelopen 5 jaar. GS stellen voor om de ALM-studie af te wachten die begin 2022 wordt afgerond en over 2022 5% te hanteren. Mocht het advies van ALM afwijken van het vasthouden aan de rekenrente, wordt het advies dan pas in 2023 geëffectueerd en blijft het percentage in 2022 op 5 staan?

1010 Dhr. **Hartog** (VVD) leest dat men uitgaat van een rekenrente van 5% over het opgebouwde doelvermogen en ook voor de eeuwigdurende nazorgfase, maar dat is een behoorlijk hoog percentage in deze tijd. Aan de Beleggingscommissie nemen vertegenwoordigers van de stortplaatsen deel, maar er staat op bladzijde 4 van de begroting vermeld: "Het naar beneden stellen van de rekenrente heeft dusdanig grote gevolgen voor de exploitanten dat niet alleen naar de financiële risico's moet worden gekeken, maar ook naar de effecten op het
1015 doelvermogen dat de exploitanten moeten opbrengen en overdragen." Wat wordt hiermee bedoeld en wat is de functie en rol van de Beleggingscommissie? Dienen PS haar adviezen dwingend op te volgen?

1020 Dhr. **Carton** (PvdA) stemt in met de voordracht en met het advies om een rekenrente van 5% te handhaven totdat de commissie haar standpunt heeft bepaald. In hoeverre is de inflatiecorrectie betrokken in het advies? Er wordt nu rekening gehouden met een correctie van 2% terwijl de inflatie veel hoger is.

1025 Mw. **Kapitein** (D66) sluit aan bij de opmerkingen van de VVD over de rekenrente en over de beleggingscommissie. Is er al iets bekend over de nieuwe rekenrente? Welke risico's loopt de provincie wanneer in de toekomst onverwachte vervuilingen op stortplaatsen worden geconstateerd?

1030 Dhr. **Klein** (CU) sluit aan bij de gestelde vragen over de rekenrente en ziet uit naar de bespreking in het voorjaar.

Gedeputeerde Pels zal de vragen over de inflatie schriftelijk beantwoorden. De zorgen over de rekenrente worden gedeeld – al sinds de start van het college – want hiermee hangen jarenlange risico's samen, niet alleen voor de provincie, maar ook voor de exploitanten van de

1035 stortplaatsen. Zij staan aan de lat voor het aanvullen van het doelsaldo wanneer de rente verlaagd zou worden. In februari a.s. worden de uitkomsten van het gezamenlijke onderzoek en het opstellen van scenario's verwacht en kan een besluit worden genomen. De resultaten van de scenario's kunnen verwerkt worden in de begroting 2023.

1040 Dhr. **Hartog** (VVD) verzoekt GS te bevestigen dat het geld dat nodig is voor de eeuwigdurende nazorg, door de exploitanten wordt opgebracht of dat hierover gesproken zal worden. Wellicht kan een BOT of technische briefing georganiseerd worden.

1045 **Gedeputeerde Pels** gaat onderzoeken wat 'eeuwigdurende nazorg' betekent, hoe deze door de provincie kan worden afgehecht en op welke wijze hieraan kan worden voldaan. Hierbij spelen innovaties een rol, zoals afdichten en de gevolgen hiervan voor de nazorg en het benodigde doelvermogen voor het eeuwigdurende beheer van de stortplaatsen. Hiervoor wordt een aantal scenario's ontwikkeld. De rol van de beleggingscommissie (2 deelnemers namens de exploitanten, 2 namens de provincie en 1 onafhankelijke adviespartij) is het beoordelen van de uitkomsten van de studie en de inzet van middelen, maar PS stellen de begroting vast. Mocht er bij PS behoefte bestaan aan een BOT of technische briefing, dan zal hieraan tegemoet gekomen worden.

1050 De **voorzitter** concludeert dat de meerderheid de voordracht als hamerstuk naar PS wil doorgeleiden. De VVD fractie aarzelt nog en laat uiterlijk donderdag weten of zij het stuk als bespreekpunt willen agenderen. (VVD heeft laten weten dat het als hamerstuk in de PS vergadering van 31 januari 2022 kan worden geagendeerd).

1060 11. Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

De **voorzitter** meldt dat vooraf geen vragen zijn ingediend.

1065 Dhr. **Hoogervorst** (SP) heeft al in oktober 2021 een bericht gelezen over het door de provincie afstoten van de aandelen in Recreatie Noord-Holland. Recreatie Noord-Holland heeft hier ernstig bezwaar tegen gemaakt. Waarom zet de provincie het afstoten van de aandelen toch door?

1070 De **voorzitter** stuurt deze vraag ter beantwoording door GS door naar de verantwoordelijk gedeputeerde (cie NLG).

1075 Statenlid **Kostiç** (PvdD) verwijst naar agendapunt 14.c, een digitaal boekje met een selectie van projecten die zich richt op klimaatneutraal. Dat is een mooi initiatief, maar een belangrijke stap naar klimaatneutraal is de transitie naar plantaardige voeding en het zou mooi zijn als GS de eigen inzet op deze transitie naar plantaardige voeding zou opnemen in het overzicht van verduurzamingsmaatregelen onderweg naar klimaatneutraal.

1080 **Gedeputeerde Pels** meldt dat het om een groeidocument gaat. Bij de volgende versie zal de vraag van de PvdD over het belang van de eiwittransitie meegenomen worden. Het document gaat echter alleen over de provinciale organisatie.

12. Sluiting

De **voorzitter** sluit de vergadering om 17.45 uur.

